

Sygn. akt IV CSK 590/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku B.W.
przy uczestnictwie H.W. i Gminy Miasta I.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 kwietnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania H.W.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt II Ca[...]16,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) stwierdza, że każda ze stron ponosi we własnym zakresie koszty związane z jej udziałem w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2014 r., I CSK 510/13, nieopubl.).

Z powyższego wynika, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest możliwe w razie spełnienia takich warunków, których skarżący nie spełnił. Wniósł on bowiem o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.), ale żadnej z tych przesłanek należycie i odrębnie od podstaw skargi kasacyjnej nie uzasadnił.

Jak zdaje się wynikać z pierwszej części skargi kasacyjnej, zarzucana przez uczestnika nieważność postępowania miałaby polegać na pozbawieniu go możliwości obrony praw przez zaniechanie przeprowadzenia pewnych czynności dowodowych przed Sądem drugiej instancji oraz zaniechanie odniesienia się do niektórych sformułowanych przez niego zarzutów apelacji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych ustalony jest pogląd, że przewidziane w art. 379 pkt 5 k.p.c. pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega na tym, że strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego znacznej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena zaistnienia takiej sytuacji procesowej dokonywana być powinna w kontekście konkretnych okoliczności sprawy. Chodzi jednak tylko o wypadki rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony, którego skutkiem było niedziałanie strony w postępowaniu. O pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw przesądza kumulatywne wystąpienie trzech okoliczności: naruszenia przez sąd przepisów procesowych będących źródłem uprawnień strony, wpływu tego uchybienia na wyłączenie możliwości działania strony w postępowaniu, niemożności obrony swych praw w postępowaniu w następstwie wystąpienia obu uprzednio wymienionych okoliczności. Nie dochodzi do nieważności postępowania, gdy mimo naruszenia przez sąd przepisów postępowania strona podjęła czynności w procesie (tak np. Sąd Najwyższy w wyroku z 1 marca 2017 r., IV CSK 350/16, nieopubl.). Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw nie dotyczy sytuacji, w której sąd pomija środki dowodowe zgłaszane przez stronę, uznając, że zebrany materiał dowodowy jest wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Ocena w tym zakresie odnosi się do stosowania przepisów o postępowaniu dowodowym i nie składa się na podstawę nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c., którą nie mogą być wadliwości w postępowaniu dowodowym lub ustalaniu stanu faktycznego (tak np. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 11 stycznia 2018 r., I ACa 800/17, nieopubl.).

Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać

naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nieopubl.).

Ze wstępnej części skargi kasacyjnej uczestnika wynika, że zarzuca on Sądowi drugiej instancji oczywiste naruszenie art. 65 § 1 k.c. oraz art. 45 § 1 k.r.o., ale skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego postanowienia nie pozwala stwierdzić, żeby ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została spełniona. Zarzuty skarżącego koncentrują się bowiem wokół wyników oceny dowodów i ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, gdy tymczasem tego rodzaju zarzutów nie można skutecznie zgłaszać w skardze kasacyjnej, a Sąd Najwyższy przy jej rozpoznawaniu byłby związany przyjętą przez sąd podstawą rozstrzygnięcia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw

a.ł.